

**ASK
ØY**

KOMMUNE

FAGPLAN VISUELLE KUNSTFAG
Askøy kulturskole

FAGPLAN

VISUELL KUNST

ASKØY KULTURSKOLE

1. Innledning

Alle mennesker er født med grunnleggende evne og vilje til å uttrykke seg visuelt. Gjennom visuell kunst får barn og ungdom møte ulike uttrykksmåter og materialer og utvikle sine evner gjennom ulike kunstneriske prosesser.

Elevne får ta del i individuelle og kollektive skapende prosesser som skal stimulere elevens kreativitet og fantasi. Det å tilegne seg kunnskap knyttet til forskjellige teknikker, materialer og redskaper vil gi elevene verktøy til å skape og gi mening til arbeidet.

Det visuelle mennesket

Det visuelle er et grunnleggende element i menneskers eksistens, og barn og unge har et stort uttrykksbehov. Ønsket om å kommunisere via personlig estetiske uttrykk handler om følelser hvor man omformer sine personlige inntrykk av tilværelsen til et estetisk uttrykk. Det er viktig å utfordre elevene både emosjonelt og analytisk gjennom undervisning og opplevelser med visuell kunst.

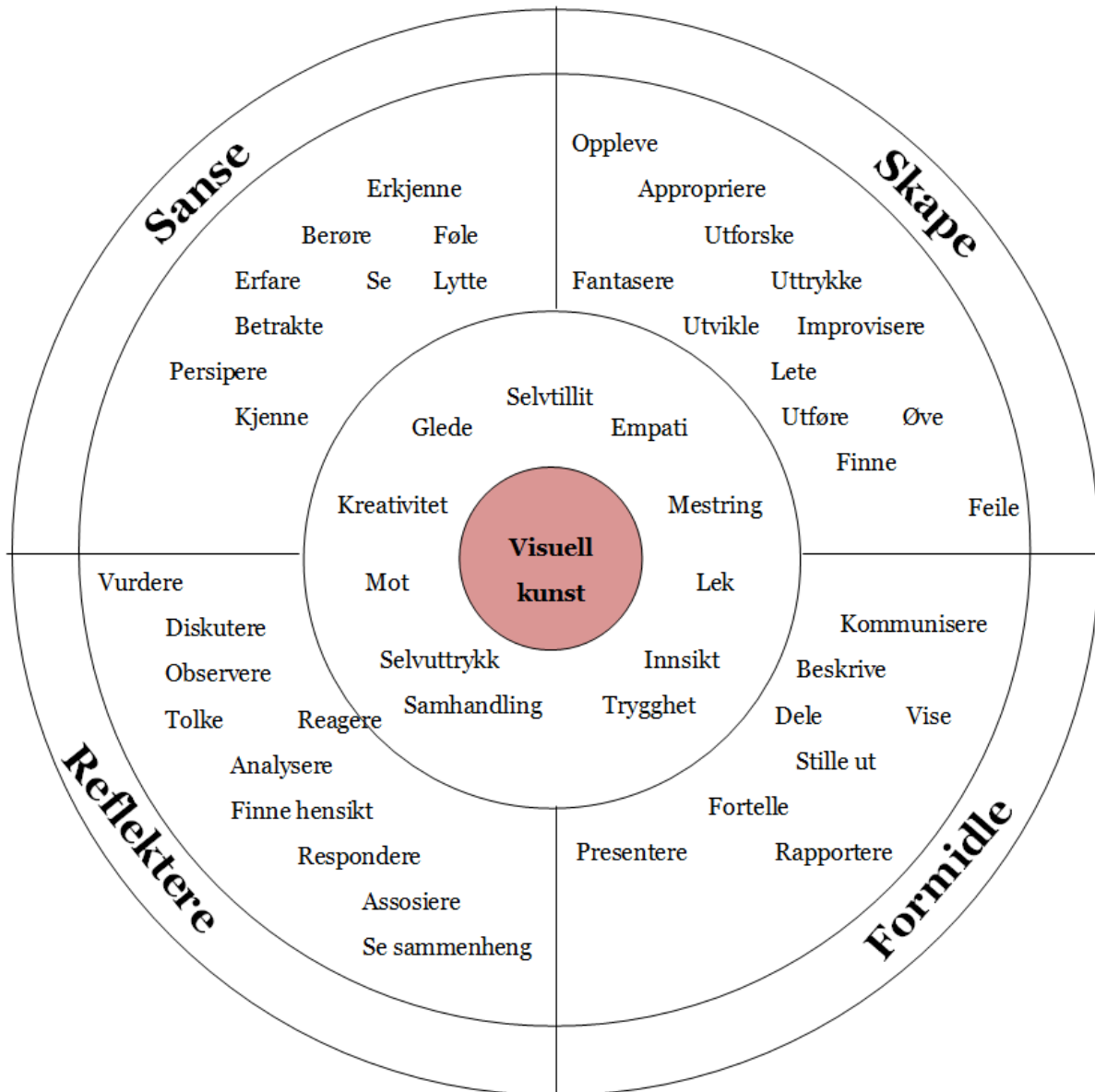
Å skape visuell kunst er en dynamisk prosess som får impulser til å aktivere fantasien, kreativiteten i relasjon til et valgt materiale, der impulsene går som en rød tråd gjennom et hele. Med en slik modell vil elevene kunne skape nye uttrykk hele tiden. Samtidig er skaperglede viktig, og som lærer er det viktig å legge til rette for at elevene tilegner seg estetiske erfaringer og inspirasjon gjennom møte med samtidskunst og kunst fra tidligere tider.

2. Mål for (fag-)opplæringen

Gjennom arbeidet i visuell kunst skal elevene kunne:

- utvikle sin uttrykksevne, formsans og sine kunstfaglige ferdigheter
- utvikle sin iboende skaperglede og oppleve mestring
- utvikle sitt perspektiv og sin kulturforståelse gjennom utforskning av fortid, samtid og fremtid
- utvikle evne til kommunikasjon, analyse og refleksjon i et lærings- og arbeidsfellesskap
- få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for høyere utdanning i visuell kunst
- bli ressurspersoner som bidrar til et levende lokalmiljø
- få mulighet til å være med på estetiske læreprosesser på tvers av fagdisipliner
- lære idéutvikling gjennom egendefinerte oppgaver

3. Faghjul

Faghjul – visuell kunst som uttrykksmiddel

Faghjulet kan hjelpe oss til å se på ulike sider ved opplæringen til visuell kunst. Den kan brukes til refleksjon i lærerteamet, eller når lærere planlegger og vurderer undervisningen. Kulturskolen kan også bruke faghjulet under utarbeidelse av halvårlig semesterplan og planlegging av undervisnings perioder.

Faghjulet viser visuell kunst som uttrykksform. Den ytterste sirkelen viser de overordnede handlingene: sanse, skape, formidle og reflekter.

Den nest ytterste sirkelen viser "verktøykassen" som rommer aktiviteter læreren anvender for å gjøre visuell kunst tilgjengelig for elevene. De er i praksis innvevd i hverandre. Ved å dreie det ytterste hjulet kan en få frem mindre opplagte kombinasjoner av handlinger og aktiviteter.

Den nest innerste sirkelen viser verdier og allmenndannende egenskaper en kan utvikle gjennom opplæring i visuell kunstoffag.

Faghjulet må forstås i lys av ulike kontekster som opplæringen er en del av. Kultur- og situasjonskonteksten er derfor plassert utenfor selve hjulet.

4. Læringsmål

Undervisningen i visuell kunst i Askøy kulturskole deles inn i tre programmer, der undervisningen i all hovedsak befinner seg innenfor kjerneprogrammet.

Breddeprogrammet

Breddeprogrammet omfatter elevens første møte med visuell kunst som fag. Dette kan foregå som en del av en musikkarusell, som et tilbud i samarbeid med skole eller som andre frittstående kurs med begrenset varighet og omfang.

I breddeprogrammet forventes det at læreren:

- Skaper et læringsmiljø preget av samhandling, opplevelse og kreativitet
- Vektlegger prosess og mestring
- Gir rom for elevenes refleksjoner omkring sine arbeider
- Tilrettelegger kunstfaglig aktivitet, er kulturformidler og inspirator
- Leder elevene fram mot opplesing og presentasjon
- Trener oppmerksomhet, iakttakelse og tilstedeværelse
- Er åpen for brede nettverksamarbeid

Det forventes at eleven

- Utvikler grunnleggende materialkunnskap og mestrer utvalgte teknikker
- Opplever skaperglede og faglig utvikling
- Lærer gjennom lek, utforskning, eksperimentering og refleksjon
- Utvikler nysgjerrighet og et oppmerksomt blikk
- Får kjennskap til kunst og kunsthåndverk, inkludert arbeider med lokalt tilsnitt
- Deltar i kreative prosesser sammen med andre elever
- Deltar med sine arbeider på en relevant visningsarena

Kjerneprogrammet

Hovedvirksomheten i visuell kunst i Askøy kulturskole ligger innenfor kjerneprogrammet. Elevene vil kunne komme dypt inn i det å skape, formidle, reflektere og sanse.

Innholdet i undervisningen skal bidra til å utvikle kunstnerisk kvalitet, kreativitet og selvstendighet.

Begynnernivå

Innhold	Beskrivelse
Fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • skape et godt læringsmiljø preget av samhandling, opplevelse og kreativitet • vektlegge prosess, mestring og skaperglede • tilrettelegge kunstfaglig aktivitet • trene oppmerksomhet, iakttakelse og tilstedeværelse • stimulere skapende evne og kreativitet

	<ul style="list-style-type: none"> • vektlegge et godt samarbeid mellom hjem - kulturskole - lærer - elev
Læringsmål	
Skape	<ul style="list-style-type: none"> • uttrykke seg visuelt gjennom lek, utforskning og eksperimentering gjennom et nysgjerrig og oppmerksomt blikk
Øve	<ul style="list-style-type: none"> • på grunnleggende materialkunnskap og utvalgte teknikker • jobbe med grunnleggende tegne og maleteknikker • delta i kreative prosesser sammen med andre elever
Fremføre	<ul style="list-style-type: none"> • delta med sine arbeider på mindre utstillinger

Mellomnivå

Innhold	Beskrivelse
Fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • legge til rette for godt arbeidsfellesskap og skape et godt sosialt miljø • vektlegge prosess, mestring og skaperglede • tilrettelegge for god faglig progresjon og kontinuitet • stimulere elevenes personlige uttrykk og formidling • veilede elevene mot gode presentasjoner og utstillinger av arbeidene • lære elevene å iaktta og bearbeide sanseinntrykk • stimulere skapende evne og kreativitet • vektlegge et godt samarbeid mellom hjem - kulturskole - lærer - elev
Læringsmål	
Høre	<ul style="list-style-type: none"> • delta på ulike utstillinger, og forstå og stille spørsmål rundt ulike kunstnerskap • atelierbesøk der kunstnere presentere seg selv
Les	<ul style="list-style-type: none"> • sette seg inn i kunsthistorie og lokalhistorie
Skape	<ul style="list-style-type: none"> • tilegne seg ulike basisferdigheter i ulike teknikker, former, materialer og uttrykk • jobbe med grunnleggende tegne og maleteknikker • uttrykke seg visuelt gjennom lek, utforskning og eksperimentering • delta i skapende prosesser fra idé til produkt
Øve	<ul style="list-style-type: none"> • bygge videre på grunnleggende materialkunnskap og utvalgte teknikker
Fremføre	<ul style="list-style-type: none"> • delta med sine arbeider på små og store utstillinger innenfor Askøy kulturskole eller utenfor for eksempel i fylkesmønstringer.

Viderekommen

Innhold	Beskrivelse
Fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • legge til rette for godt arbeidsfellesskap og skape et godt sosialt

	<p>miljø</p> <ul style="list-style-type: none"> • vektlegge prosess, mestring og skaperglede • tilrettelegge for god faglig progresjon og kontinuitet • stimulere elevenes personlige uttrykk og formidling • veilede elevene mot gode presentasjoner og utstillinger av arbeidene • tilpasse undervisningen til den enkelte elevs forutsetninger • stimulere skapende evne og kreativitet • vurdere prosess og produkt sammen med elevene • vektlegge et godt samarbeid mellom hjem - kulturskole - lærer - elev
Læringsmål	
Høre	<ul style="list-style-type: none"> • delta på ulike utstillinger, og forstå og stille spørsmål rundt ulike kunstnerskap • atelierbesøk der kunstnere presenterer seg selv • tilrettelegge for reflekterte samtaler og utvikling av selvinnsett
Lese	<ul style="list-style-type: none"> • sette seg inn i kunsthistorie og lokalhistorie • sette seg inn i kunstteori
Skape	<ul style="list-style-type: none"> • tilegne seg et bredt spekter av ulike basisferdigheter i forskjellige teknikker, former, materialer og uttrykk • finne sitt uttrykk og sine teknikker å begynne en fordypning i disse • uttrykke seg visuelt gjennom lek, utforskning og eksperimentering • delta i skapende prosesser fra idé til produkt
Øve	<ul style="list-style-type: none"> • tilegne seg et bredt spekter av materialkunnskap og ulike teknikker • kritisk sans, grundighet og tålmodighet • jobbe mot et personlig uttrykk
Fremføre	<ul style="list-style-type: none"> • delta med sine arbeider på små og store utstillinger • delta på arenaer for kunstnerisk samarbeid på tvers av fag der flere av kulturskolens kunstuttrykk er integrert.

Fordypningsprogrammet

Fordypningsprogrammet i visuell kunst planlegges som et løp med faglig progresjon. Kunstneriske og pedagogiske hensyn må legges til grunn.

Askøy kulturskole tilbyr fordypningsprogram i samarbeid med Bergen kulturskole. Elevene må gjennom opptaksprøve med innlevering av egne arbeider for å få plass.

Som elev i fordypningsprogrammet er eleven tilknyttet Askøy kulturskole, men mottar sin undervisning hovedsakelig i Bergen kulturskole.

5. Innhold

Visuell kunst spenner over en rekke ulike tema, arbeidsområder og fagfelt. Innholdet i undervisningen kan derfor hentes fra dette brede feltet og organiseres på mange forskjellige måter.

- **Strek og flate:** tegning, maling
- **Farge og tekstur:** maling, foto, video
- **Komposisjon, struktur og taktilitet:** tegning, maling, collage, tekstil
- **Tid og rom:** performance og stedsspesifikk kunst
- **Se/ persepsjon:** kroki, perspektiv, stilleben
- **Tredimensjonal form:** modellere, støpe og bygge
- **Form og funksjon:** utsmykninger, scenografi
- **Form og innhold:** tegning, maling, skulptur
- **Abstraksjon og forenkling:** kan brukes innenfor flere felt
- **Finne hensikt og se sammenhenger:** observere, analysere og assosiere
- **Teknikk-/ verktøy-/ materialbruk:** utvikle og øve håndlag med ulike materialer og teknikker

Andre emner i visuell kunst som er sentrale for den skapende/ utøvende aktiviteten:

- Teori om form og farge
- Komposisjonslære
- Materialkunnskap
- Kunnskap om verktøy
- Kunsthistoriske emner
- Økologi og bærekraft i materialer

Det kan også være aktuelt å samarbeide med andre aktører i lokalsamfunnet, som museer, husflidslag eller lokale kunstnere og kunsthåndverkere.

6. Arbeidsformer og organisering

Arbeidsformer handler om undervisingens hvordan -og hvilke læringsaktivitetene som blir tatt i bruk for å gjøre undervisningen så allsidig og leken som mulig. I det utforskende og skapende arbeidet benyttes både lærerstyrt undervisning, veiledning, selvstendig arbeid, elevsamarbeid, prosjektarbeid og tverrfaglig samarbeid.

Ulike metoder og arbeidsformer legges til rette for ulike elever og elevgrupper der variasjon er viktig for læring.

Ser vi på den ytre sirkelen på faghjulet finner vi de ulike læringshandlinger: skape, formidle, reflektere og sanse. De står på tvers av emnene og er ment å gi ideer og føringer for tilrettelegging av opplæringen.

Skape

Det skapende menneske står i sentrum. Å skape er den mest grunnleggende kompetansen eleven skal tilegne seg. Skapende prosesser kan starte med impulser, ulike inntrykk, tanker og ideer, og deretter konkretiseres ved skissearbeid, utprøvinger og eksperimenteringer. Eleven jobber mot et personlig uttrykk.

Formidle

Å produsere utstillinger/visninger er både et mål og en viktig arbeidsform i faget. Gjennom små og større utstillinger kan læreren legge til rette for varierte elevarbeider som viser mangfold i faget. Lærer kan da gi elevene ansvar for rigging, annonsering og invitasjoner. De eldre elevene kan holde presentasjoner der de forteller om sine arbeider.

Reflektere

Elevene går gjennom prosesser som kan åpne opp for individuelle tolkninger, undring, assosiasjoner og fabuleringer. Læreren er en viktig veileder og kan oppmuntre elevene til egne refleksjoner. Dette kan kombineres med analyse og tolkning av profesjonelle uttrykk for å forstå budskap, meningsinnhold, perspektiver og symbolikk.

Sanse

Taktile erfaring: å relatere syn til hånd, overflate, temperatur, størrelse og stofflighet er eksempler på taktile erfaringer

Kroppslige erfaringer og persepsjon: tilstedeværelse i et rom gir erfaringer med avstand, størrelsesforhold, nærhet og materialitet.

Å finne sitt personlige uttrykk sammen med selvinnsikt handler om å gi og ta imot konstruktiv kritikk.

Organisering

Gruppeundervisning: Visuell kunst ved Askøy Kulturskole organiseres i gruppeundervisning med hovedsakelig aldershomogene grupper med en viss justering etter elevenes nivå. Denne inndelingen gjør det lettere for læreren å tilpasse opplæringen. Undervisningen foregår ukentlig og har en varighet på 1 time til 1,5 time. Undervisningen legger ofte opp til at elevene jobber individuelt i et sosialt fellesskap, som er også ment for at elevene skal kunne inspirere og motivere hverandre. Det kan også legges opp til gruppesamarbeid der prosessen er vel så viktig som produktet.

Inntil en gang pr semester kan det organiseres et prosjektarbeid eller undervisning i en spesifikk teknikk som helgeundervisning/workshop med påfølgende avspasering. Datoer for workshop og avspasering skal være klart ved semesterstart og gjøres kjent for elever og foreldre gjennom semesterplanen. Deltakelse regnes som obligatorisk og elever som ikke har anledning til å delta får ikke ekstra undervisning ved annet tidspunkt.

Tverrfaglige samarbeid med andre avdelinger ved kulturskolen kan også organiseres med undervisning ved andre tidspunkt enn de som normalt er oppsatt. Deltakelse her er også obligatorisk for de som er med på prosjektet. De som ikke har anledning kan få tilbud om å følge en av de andre gruppene ved Visuell Kunst dersom det er praktisk mulig.

Prosjektarbeid: er en metode som kan utføres innenfor eget fagområde eller kombinere det med andre fagdisipliner. Her kan man legge vekt på nytenkning, ideutvikling, utforskning og eksperimentering. Når vi setter i gang prosjektarbeid er det viktig at det har et mål, en start og en avslutning. Prosjektarbeid er også ment å gi elevene noen sosiale verdier og samhold på en annen måte enn lærer kan gi under gruppeundervisningen.

Tverrfaglighet: det oppfordres til tverrfaglig samarbeid på tvers av disipliner på Askøy Kulturskole. Det kan være spennende både for lærere og elever å være med på å dele kunnskap og kompetanse hvor det kan oppstå nye konstellasjoner og nye uttrykksformer. Særlig med tanke på den årlige prosjektforestillingen kan det være aktuelt. Man har også frihet, som lærer, til å initiere tverrfaglige samarbeid utenom den årlige prosjektforestillingen. Tverrfaglige samarbeid handler og om å skape noe felles som bidrar til samhörighet mellom fagdisipliner.

Fremføring: det legges opp til fremføring av elevarbeid gjennom produksjon av utstillinger. Normalt en utstilling pr semester. Det kan også legges opp til elevsamtaler knyttet opp mot de ulike utstillingene slik at eleven får mulighet til å formidle og reflektere rundt sine og medelever sine kunstverk.

I tillegg jobber vi årlig opp mot et scenisk uttrykk til prosjektforestillingen som kulturskolen har en gang i året. Det kan være et internt prosjekt eller et tverrfaglig prosjekt. Til dette prosjektet kan det velges ut en enkelt gruppe eller en sammenstilling av elever fra alle gruppene til å delta. Disse elevene får et særlig ansvar med å ferdigstille sine arbeider til forestillingen. Resten av elevene følger da ordinær undervisning.

Hjemmearbeid: Ved Visuell Kunst kan elevene pålegges hjemmearbeid. Dette i forbindelse med fullføring av eget arbeid innen et undervisningsemne, øving for å trene opp en ferdighet eller ferdigstillelse av arbeid til en utstilling/forestilling.

7. Vurdering for læring

Vurdering **for** læring handler om at eleven gis jevnlige tilbakemeldinger med det mål å fremme læring og utvikling hos eleven. Dette står i kontrast til vurdering **av** læring, der man vurderer sluttresultatet hos en elev. I så måte er vurdering for læring noe som ligger i kulturskolens natur, men begrepet i dag handler om en systematisk tenkning om læring og tilbakemeldingsrutiner.

Vurdering er en viktig del av læringsarbeidet. Alle elever har behov for å bli sett og få konkrete tilbakemeldinger som støtter framgang og utvikling. Hensikten med vurdering er elevens personlige og kunstneriske vekst. Eleven skal vurderes på bakgrunn av egen modenhet i faget.

Elevenes forutsetninger for å lære kan styrkes dersom de:

- Forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem
- Får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
- Får råd om hvordan de kan forbedre seg
- Er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling
(udir:no, 2014)

Gjennom å delta aktivt i vurderingsarbeidet ved å selv sette ord på målet, vurdere seg selv og vurdere medelever, blir elevene mer autonome – de får mer kontroll over sin egen læring og egen læringsprosess. De utvikler, ikke minst, begreper for å snakke om kvalitet og læring av ferdigheter og kunnskaper.
(Vinge, 2014)

Læringsmålene er viktige kriterier å vurdere elevenes utvikling opp mot. Elevene må forstå hva de skal lære, og hva som er forventet av dem.

Læringsstøttende tilbakemeldinger innebærer å gi tilbakemeldinger som gir grunnlag for videre utvikling. Dette er formativ vurdering og kjernen i lærerens veiledning. Det ligger et stort læringspotensial i en positiv bekreftelse. Prosessvurdering vil innebære konkrete råd om hva eleven bør arbeide videre med.

Dialog om faglig kvalitet innebærer at læreren legger til rette for en kontinuerlig dialog med elevene om hva som er faglig kvalitet, og hvordan dette kan oppnås.

Elevrespons innebærer at elever gir hverandre tilbakemeldinger på fremføringer, og på den måten samtidig trenes i observasjon og verbalisering. Læreren legger til rette for reflekterende samtaler og kjøreregler for slike tilbakemeldinger.

Gruppevurdering. Læreren legger til rette for gruppevurdering som stimulerer til et godt og inkluderende læringsmiljø.

Eleven vurderer seg selv innebærer at eleven ved hjelp av lærer settes i stand til å vurdere kvalitet på eget arbeid, innsats og utvikling. En god læringsprosess innebærer å vite både hva man kan og bli bevisst på det man strever med.

Loggbok, sjekklister og øvingsdagbok kan brukes for å øke elevens bevissthet rundt egen læring og utvikling.

Skoleåret 2017/2018 vil Askøy kulturskole ha Vurdering for læring som satsningsområde, og kapittelet i alle fagplaner vil oppdateres.

